

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

---

## Kolumn: Radamsa! Radamsa! Så här förvaltar man inte Tove Janssons arv

Lassén-Seger, Maria

*Published in:*  
Hufvudstadsbladet

Published: 15/10/2023

*Document Version*  
Accepted author manuscript

*Document License*  
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

*Please cite the original version:*

Lassén-Seger, M. (2023). Kolumn: Radamsa! Radamsa! Så här förvaltar man inte Tove Janssons arv. *Hufvudstadsbladet*, 29. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202401041309>

### General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

### Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Radamsa! Radamsa!

Två gånger i år har jag funnit mig förvandlad till ett av muminvärldens ilska mörkerdjur. Det har skett när jag fått *Mumins stora bildordbok: svenska-suomi* (2023) och *Mumins stora bildordbok: svenska-English* (2023) i postlådan. Båda är ett hopkok av Tove Janssons figurer och bilder godtyckligt rivna ur sina sammanhang och snusförnuftigt (rentav hemulskt) ihopparade med beskrivande ord eller korta meningar på svenska, finska och engelska.

Kopplingen mellan ord och bild är påfallande platt. Särskilt med tanke på hur Tove Jansson själv modigt minutiöst utforskade och tänjde på den relationen. Istället kan läsaren läsa "Nu borstar vi håret" under en bild av en som får håret borstat, eller att "Solen går upp i Mumindalen" under en bild av, ja, solen som går upp bredvid Muminhuset. Att någon jättelik varelse verkar ha tuggat i sig husets halva tak, kommenteras inte och förblir därmed obegripligt.

Vad är poängen med dessa böcker? Möjligen att hålla liv i Tove Janssons illustrationer, även om jag är ytterst tveksam till att hennes suveräna alster behöver sådan konstgjord andning. Lite har man ju också sig själv att skylla. Att låta Bonnier Carlsen (2018-) omarbota mum-in-berättelserna så att Alex Haridi och Cecilia Davidsson återberättar texten medan Cecilia Heikkilä illustrerar Jansson-härmande, är i mina ögon ett suspekt sätt att säga sig föra det janssonska arvet vidare. Heikkiläs bilder är "snyggare" och gulligare än Janssons, men också mer endimensionella och generiskt stumma.

Bildordböckerna är visserligen snygga, säljbara produkter. Räcker inte det? Nej, utgivningen svämmar redan över av bilderböcker som dels saknar spännande ikonotext (dvs. interaktion mellan text och bild), dels hellre är snygga än fyllda av liv, tuggmotstånd och eftertanke. Undantag finns förstås. Leena Virtanen & Sanna Pellicionis *Tove!* (2023, recenserad i Hbl 3.9.2023) vittnar om engagerad erkänsla för konstnärskapet. Helsingfors stadsteaters föreställning *Kris och katastrof i Mumindalen* (2022) är ett annat exempel på hur bra det kan bli när man vid en omgestaltning till annat medium tar muminvärlden på största, humoristiska allvar.

Så varför schabbla bort detta toppklassmaterial på tröttsamt generiska produkter som dessa faktaordböcker? Jag har inga svar på den frågan. Likt den argsinta varelsen i *Trollvinter* vill jag bara dyka tillbaks in under diskbänken, ilsket muttrande: Radamsa, radamsa!

Maria Lassén-Seger